Gemeente Amsterdam

De stand van zaken rond de voorbereiding van de nieuwe Algemene Bepalingen voor inspraak

kabinet

Aan Bestuurlijk Team Vernieuwing Erfpachtstelsel: Wethouder Van der Burg (Grondzaken), wethouder Ivens (Bouwen en Wonen), wethouder Kock (Financiën)

Van Projectteam VES (werkgroep Algemene Bepalingen)

Datum 4 september 2015

Gevraagde beslissing

1. **Kennis te nemen van de stand van zaken rondom de totstandkoming van de Algemene Bepalingen van eeuwigdurende erfpacht 2016 (hierna: AB2016), te weten:**
   a. dat de concept AB 2016 ambtelijk, juridisch gereed zijn om de inspraak in te gaan.
   b. in de maand september worden de AB 2016 extern getoetst op de volgende punten: juridische houdbaarheid, werkbaarheid en uitvoerbaarheid;
   c. in het BT van 14 oktober worden de AB2016 aangeboden waarna het mogelijk is om, na bespreking van de bestuurlijke reactie van het college op het GWC-advies met de raadscommissie RO, aan het college de AB 2016 voor te leggen voor vrijgave inspraak.

2. **In te stemmen - vooruitlopend op het definitieve plan van aanpak over de inspraak AB 2016 - met het voorstel voor de vormgeving van de inspraak voor de AB 2016:**
   a. per stadsdeel wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd;
   b. voor de mondelinge inspraak vindt één centrale bijeenkomst plaats;
   c. schriftelijke en digitale inspraak zijn eveneens mogelijk;
   d. het verslag van de inspraakbijeenkomst en de inbreng van de schriftelijke en digitale inspraak wordt verwerkt in een nota van beantwoording;
   e. indien de inspraak (deels) in een recesperiode valt, wordt de inspraakperiode evenredig verlengd. In reces worden geen informatie- en/of inspraakbijeenkomsten gehouden.

3. **Kennis te nemen van de inhoudelijke keuzes die verwerkt zijn in de AB 2016, n.a.v. het Startdocument eeuwigdurende erfpacht en eerder genomen beslissingen die aan het Bestuurlijk Team zijn voorgelegd.**

4. In te stemmen met de volgende inhoudelijke keuzes over de AB 2016, te weten:
Met betrekking tot de uitgifte artikelen

a. in afwijking van het eerdere BT-besluit van 21 mei 2015 de artikelen die zien op de fase voorafgaande aan de vestiging van een erfpachtrecht niet in de AB 2016 zelf op te nemen, maar in een aparte besluitdeel. Deze opzet is gelijk aan de vastlegging bij de AB1994 en daarvoor bij de AB1966;

b. in afwijking van het BT-besluit van 21 mei 2015 de integriteitsclausule niet in de AB 2016 op te nemen, maar in de hiervoor bedoelde uitgifte-artikelen als vast onderdeel van de aanbieding;

c. in aanvulling op het BT-besluit van 21 mei 2015 in de uitgifte-artikelen te verankeren, dat de gemeente in door haar te bepalen gevallen in beginsel appartementsrechten in erfpacht uitgeeft.

Met betrekking tot de financiële artikelen:

d. in de tekst van de AB2016 de hoogte van de beide canonpercentages (index en vast) niet exact te definiëren, maar wel de methode te omschrijven aan de hand van de door de GWC geadviseerde methode;

e. de inflatie voor de indexcanon te bepalen aan de hand van het consumentenprijsindexcijfer (CPI) met betrekking tot de reeks Alle huishoudens;

f. inzake de (door de GWC geadviseerde) twee canonvarianten (geïndexeerde en vaste), op te nemen dat de eerste erfpachter éénmalig de mogelijkheid heeft om te kiezen voor een indexcanon of een vaste canon. Tijdens de inspraak zal de gemeente bezien of er vanuit de markt behoefte is aan twee canonvarianten;

g. als vertragingsrente voor verschuldigde openstaande bedragen 6% per jaar te hanteren en als het tarief van de wettelijke rente hoger is dan 6%, een vertragingsrente gelijk aan dit hogere tarief te hanteren;

h. de methode van de bepaling van het canonpercentage in de AB2016 globaal vast te leggen (zowel voor nieuwe gronduitgifte als voor tussentijdse wijzigingen);

i. de maandelijkse canonbetaling voor de AB2016 verder te onderzoeken, maar dit niet in de AB2016 vast te leggen (wel in de individuele erfpachtakte).

Met betrekking tot de beheer artikelen

j. herziening van de canon op basis van actuele grondprijzen bij het verlenen van vrijstelling of toestemming bij:
- vrijstelling termijn realisatie en ingebruikneming bebouwing
- toestemming voor overdracht erfpachtrecht voor ingebruikneming
- vrijstelling instandhouding van de opstallen,
- toestemming vestiging ondererfpacht

k. herbevestigingen van het instellen van een geschillencommissie. De erfpachter die van mening is dat de door de gemeente vastgestelde methode waarmee de canon wordt bepaald niet goed is toegepast kan zich tot de geschillencommissie wenden.

Met betrekking tot de beëindiging artikelen:

l. het laten terugkomen van beëindiging wegens algemeen belang in de AB 2016;

m. de samenvoeging van de artikelen met betrekking tot beëindiging wegens tekortkoming en wanbetaling en de gevolgen van deze samenvoeging (in de AB 2016 is opgenomen dat de gemeente i.p.v. de gemeenteraad het besluit tot beëindiging neemt. De termijn die de gemeente moet hanteren voor opzegging is aangepast)

Korte toelichting/samenvatting

De afgelopen maanden is ambtelijk gewerkt om de AB 2016 te schrijven. In de AB 2016 zijn de uitgangspunten verwerkt, zoals opgenomen in het Startdocument en overeenkomstig de eerder genomen beslissingen die aan het BT zijn voorgelegd.

De uitgangspunten van de AB 2016 zijn: juridische houdbaarheid, werkbaarheid en uitvoerbaarheid. De maand september wordt gebruikt om de AB 2016 in het kader van risicobeheersing te laten toetsen aan deze drie uitgangspunten. De volgende toetsingen worden in september uitgevoerd. Dit betekent dat de AB 2016 in oktober gereed kunnen zijn voor inspraak. Conform toezegging aan de raadscommissie RO zal niet eerder dan na bespreking met de raadscommissie van de bestuurlijke reactie op het advies van de grondwaardecommissie, het college het besluit tot vrijgave voor inspraak worden voorgelegd. Echter, dit hangt nog wel af van de verdere uitwerking van de bestuurlijke reactie op het advies van de GWC.

In oktober wordt tevens aan het BT een uitgewerkt plan van aanpak rondom de inspraak voorgelegd. In de notitie die nu voorligt wordt alvast een beslissing gevraagd over de globale vormgeving van de inspraak op de AB 2016.

In ad 3 en ad 4 van deze notitie is per hoofdstuk uit de AB 2016 een samenvatting gegeven van de verwerking van een aantal eerdere BT-besluiten. In deze paragraaf wordt tevens een aantal nieuwe beslispunten voorgelegd.

Ad 1. Kennis te nemen van de huidige stand van zaken van de Algemene Bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 en het vervolgtraject

Ad a.

Na verwerking van de gevraagde beslissingen in ad 4 van deze notitie, zijn de AB 2016 ambtelijk gereed. Wel is de AB 2016 nog afhankelijk van de uitkomsten van de bestuurlijke reactie op het advies van de GWC.

Ad b.

In het kader van risicobeheersing zullen de AB 2016 in september 2015 worden getoetst op de volgende drie punten:

- juridische houdbaarheid;
- werkbaarheid;
- uitvoerbaarheid.

Onderstaande partijen zullen de AB 2016 toetsen.

Expertsessie Banken
Een eerder concept van de AB 2016 is besproken tijdens de expertsessie met de banken. In september 2015 zullen de banken de AB 2016 toetsen aan de bancaire richtlijn.

De Belastingdienst
De belastingdienst zal in september een eerste concept van de AB 2016 beoordelen. De versie van de AB 2016 die de inspraak ingaat zal nogmaals worden voorgelegd aan de Belastingdienst voor feedback, met het oog op de effecten voor de overdrachtsbelasting, BTW, inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting. De definitieve reactie van de Belastingdienst is bekend voor de bestuurlijke vaststelling van de AB 2016, d.w.z. na de inspraak.

Gemeenteadvocaat Nauta Dutilh
De gemeenteadvocaat zal de AB 2016 beoordelen op juridische houdbaarheid. De gemeenteadvocaat is nauw betrokken geweest bij het opstellen van eerdere algemene erfpachtvoorwaarden (als laatste Haven) en doet vele gerechtelijke procedures voor de gemeente. De gemeenteadvocaat zal vanuit die ervaring naar de AB 2016 kijken.

Directie Juridische Zaken
Een collega van DJZ heeft meegelezen en meegedacht in het proces rondom het opstellen van de AB 2016. In september zal nog een integrale toets door deze collega van DJZ worden uitgevoerd op juridische houdbaarheid, uitvoerbaarheid en werkbaarheid.

Implementatietoets
Intern (Grond en Ontwikkeling) wordt in september een implementatietoets uitgevoerd, om te bekijken of hetgeen is opgenomen in de AB 2016 uitvoerbaar en werkbaar is. Een onderdeel van de implementatie zal het onderwerp handhaven zijn.

De uitslag van bovenstaande toetsen worden opgenomen in de concept Collegevoordracht voor vrijgave AB 2016. Alleen van de Belastingdienst hebben we op dat moment nog geen definitief uitsluitsel, dit is pas bekend bij de bestuurlijke vaststelling van de AB 2016.

Ad c.
Zoals hierboven aangegeven is de raadscommissie RO toegezegd dat de bestuurlijke reactie van het college op het GWC-advies wordt besproken met de raadscommissie, voordat de AB2016 aan het college worden voorgelegd voor vrijgave voor inspraak.

De planning is om bij het Bestuurlijk Team van 14 oktober de concept collegevoordracht bij vrijgave inspraak AB 2016 en de AB 2016 zelf voor te leggen, met een voorbehoud ten aanzien van het collegebesluit en de bespreking met de raadscommissie over de bestuurlijke reactie op het GWC-advies.

Ad 2. In te stemmen met de volgende uitgangspunten voor de inspraak van de AB 2016

De Vernieuwing van het Erfpachtstelsel kent twee inspraakrondes. In de eerste inspraakronde worden de Algemene Bepalingen 2016 voor inspraak voorgelegd. De tweede ronde betreft de overstapregeling en enkele aanvullende beleidsstukken.

Voor de inspraakprocedure is uitgegaan van de eisen waaraan de inspraak minimaal moet voldoen conform de Inspraakverordening. De verwachting is dat de inspraak over de overstap veel meer bij mensen zal leven dan de inspraak over de AB 2016. Daarom wordt voorgesteld de inspraak voor de AB 2016 niet groots aan te pakken. Projectteam VES stelt voor per stadsdeel informatiebijeenkomsten te organiseren en een mondelinge centrale inspraak. Het verslag van de inspraakbijeenkomst en de uitkomsten van de schriftelijke/digitale inspraak worden verwerkt in een nota van beantwoording die wordt bijgevoegd voor de besluitvorming door college en raad. In deze nota wordt gemotiveerd aangegeven op welke punten alle inspraakreacties tot wijziging van de AB 2016 hebben geleid en de redenen waarom reacties niet tot wijziging hebben geleid.

Ad 2 Gevraagde beslissing:

In te stemmen, vooruitlopend op het definitieve plan van aanpak, met het voorstel voor de vormgeving van de inspraak voor de AB 2016:

- **a.** per stadsdeel wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd;
- **b.** voor de mondelinge inspraak vindt één centrale bijeenkomst plaats;
- **c.** schriftelijke en digitale inspraak zijn eveneens mogelijk;
- **d.** het verslag van de inspraakbijeenkomst en de inbreng van de schriftelijke en digitale inspraak worden verwerkt in een nota van beantwoording;
- **e.** indien de inspraak (deels) in een recesperiode valt, de inspraakperiode evenredig te verlengen. In reces worden geen informatie- en/of inspraakbijeenkomsten gehouden.

Aan het BT van 14 oktober wordt het plan aanpak met nadere invulling van proces en inhoud voor de inspraakprocedure worden voorgelegd.

Ad 3 en 4 Kennis te nemen van de inhoudelijk verwerking van eerder voorgelegde beslissingen en in te stemmen met een aantal inhoudelijke punten in de AB 2016

De uitgangspunten in het Startdocument Eeuwigdurende erfpacht en de eerder voorgelegde gevraagde beslissingen aan het BT zijn verwerkt in de concept AB 2016. In deze paragraaf wordt per hoofdstuk uit de AB 2016 een samenvatting gegeven van de inhoud en worden nog een aantal keuzes voorgelegd.

Hoofdstuk algemeen en definities

In het eerste artikel staat beschreven dat de gemeente Amsterdam percelen in eeuwigdurende erfpacht uitgeeft waarbij de AB 2016 van toepassing wordt verklaard.
In de laatste vastgestelde Algemene Bepalingen voor voortdurende erfpacht 2000 (hierna: AB 2000) is opgenomen dat de gemeente eenzijdig de Algemene Bepalingen kan wijzigen. Op 18 februari 2015 is het BT akkoord gegaan met het niet laten terugkomen van deze eenzijdige wijzigingsbevoegdheid van de gemeente.

De definities zijn aangepast. Een aantal definities komen niet meer terug in de AB 2016, zoals bouwblok, schaduwgrondwaarde en tijdvak. Andere definities zijn toegevoegd, zoals erfpachtakte, erfpachtgrondwaarde en vloeroppervlakte.

Hoofdstuk Uitgifte

De uitgiftebepalingen vormen het kader waarbinnen gebieds- en erfpachtovereenkomsten tot stand worden gebracht. De bepalingen geven daarmee richting aan onderhandelingen en overeenkomsten, die uiteindelijk leiden tot heldere en wederzijds uitvoerbare en beheerbare erfpachtrechten.

Het Bestuurlijk Team heeft op 21 mei 2015 de volgende beslissingen genomen met betrekking tot de uitgifteartikelen:

- **a)** het onderbrengen in de AB2016 van de artikelen uit de AB 1994 (Raadsbesluit 275) omtrent de aanbieding aan de aspirant-erfpachter en aanvaarding van deze aanbieding en de Reservering en Waarborgsom. Hierdoor worden deze artikelen voor de aspirant-erfpachter meer kenbaar;
- **b)** het schrappen van de verplichting als bijzondere bepaling een mededeling op te nemen inzake de mogelijkheid van herziening van de canon ingeval van wijziging van de bestemming, gebruik of bebouwing;
- **c)** de AB 2016 aan te vullen met de verplichting tot opname in aanbieding van termijn voor de start van de bouw, na het verstrijken waarvan de gemeente bevoegd is de (financiële) voorwaarden aan te passen dan wel de erfpachtovereenkomst te ontbinden;
- **d)** de AB 2016 aan te vullen met de verplichting tot opname in de erfpachtaanbieding van een integriteitsclausule, n.a.v. de Wet Bibob;
- **e)** de AB 2016 aan te vullen met de verplichting om aan een erfpachtakte een bodemonderzoek te hechten, dat een representatief beeld geeft van het vóórkomen van bodemverontreiniging in het perceel ten tijde van vestiging van het erfpachtrecht.

Punten b, c, en e zijn opgenomen in de AB 2016. De volgende punten worden nogmaals voorgelegd.

In afwijking van het eerdere BT-besluit van 21 mei 2015 zijn de artikelen die zien op de fase voorafgaande aan de vestiging van een erfpachtrecht niet in de AB 2016 zelf opgenomen, maar in een apart besluitdeel

De artikelen die zien op de uitgiftefase hebben betrekking op de inhoud van de (erfpacht)aanbieding, de aanvaarding daarvan en de bestuurlijke bekrachtiging (uitgiftebesluit). Gelet op belang van en samenhang tussen de AB2016 en de uitgiftebepalingen is er voor gekozen de AB2016 in besluitdeel A onder te brengen en de uitgiftebepalingen in besluitdeel B.
Op deze manier wordt de AB 2016 niet 'vervuild' met artikelen die in de tijd slechts beperkt werking hebben en bovendien op zichzelf alleen obligatoire en geen zakelijke werking hebben. Door opname in een apart besluitdeel is de kenbaarheid voor aspirant erfpachters geborgd. Hierdoor weten aspirant-erfpachters/marktpartijen en gemeente tijdig wat zij in de fase tot vestiging van het erfpachtrecht van elkaar mogen verwachten en wat hun rechten en plichten zijn. Met deze herschikking zijn eveneens een aantal redactionele wijzigingen doorgevoerd, die echter geen gevolg hebben voor de inhoud en strekking van het geheel van AB2016 en de Uitgifte-artikelen.

In afwijking van het BT-besluit van 21 mei 2015 is de integriteitsclausule niet in de AB 2016 opgenomen, maar in de hiervoor bedoelde uitgifte-artikelen als vast onderdeel van de aanbieding

De gemeentelijke richtlijnen omtrent integriteitsbeleid en de implementatie daarvan zijn waarschijnlijk niet gereed voordat de AB 2016 in werking treedt. Duidelijk is wel, dat de integriteitstoets in ieder geval in de uitgiftefase plaats zal moeten vinden, zoals ook thans het geval is. Vandaar dat wordt voorgesteld de integriteitsclausule niet in de AB 2016 op te nemen, maar in de erfpachtaanbiedingen en de verplichting daartoe met de strekking in algemene zin in de uitgifteartikelen te verankeren.

In aanvulling op het besluit BT-besluit van 21 mei 2015 in de uitgifte-artikelen verankerd, dat de gemeente in door haar te bepalen gevallen in beginsel appartementsrechten in erfpacht uitgeeft

Hoewel bij de realisering van koop- en huurwoningen uitgifte van door de gemeente gevormde appartementsrechten norm is, ontbreekt daarvoor nog een formeel door het bestuur vastgesteld kader. Opname is van belang om te voorkomen, dat appartementsgerechtigden instemming van de VvE nodig hebben voor door hen gewenste wijzigingen, die uitsluitend op hun appartementsrecht betrekking hebben. Dat is namelijk (formeel) vereist als een appartementsrecht is gevormd uit één erfpachtrecht. In het kader van de mogelijkheden tot overstap naar het eeuwigdurende erfpachtstelsel is Wethouder Van der Burg hierop in zijn beantwoording van commissievragen op 10 december 2014 ingegaan (blz. 21-22 verslag Cie RO van 10 december 2014)

Ad 4.Gevraagde beslissing omtrent uitgifte artikelen:

In te stemmen met:

a. in afwijking van het eerdere BT-besluit van 21 mei 2015 de artikelen die zien op de fase voorafgaande aan de vestiging van een erfpachtrecht niet in de AB 2016 zelf op te nemen, in een aparte besluitdeel. Deze opzet is gelijk aan de vastlegging bij de AB1994 en daarvoor bij de AB1966;

b. in afwijking van het BT-besluit van 21 mei 2015 de integriteitsclausule niet in de AB 2016 op te nemen, maar in de hiervoor bedoelde uitgifte-artikelen als vast onderdeel van de aanbieding;

c. in aanvulling op het besluit BT-besluit van 21 mei 2015 in de uitgifte-artikelen te verankeren, dat de gemeente in door haar te bepalen in beginsel appartementsrechten in erfpacht uitgeeft.

Hoofdstuk financieel

De financiële artikelen vormen een belangrijk onderdeel van het erfpachtcontract: hierin wordt bepaald dat (en wanneer) de canon moet worden voldaan, en wanneer (en op welke wijze) de canon kan worden aangepast.

Het BT heeft op 21 mei 2015 ingestemd met:

- het voorstel om in de tekst van de AB2016 inzake de gronduitgifte, niet het begrip "grondwaarde" op te nemen, maar het begrip "erfpachtgrondwaarde."
- het voornemen het canonpercentage in de AB2016 niet ieder kwartaal, maar één keer per jaar vast te stellen.

In onderstaand kader staat een aantal punten waar nu een beslissing over wordt gevraagd. De grootste veranderingen ten opzichte van de laatst vastgestelde Algemene Bepalingen (de AB 2000) zijn:

Aanpassingsfactor

De aanpassingsfactor voor de indexcanon wordt in de AB 2016 gekoppeld aan de CPI van alle huishoudens. In de AB 2000 wordt de indexering -/- 1%" gehanteerd. Voorgesteld wordt om dit bij de AB 2016 niet te doen. De redenen hiervoor zijn.

- de cpi alle huishoudens is de meest "algemeen geaccepteerde" indicator voor de inflatie in Nederland;
- de indexering van de AB1994 en AB2000 is op dezelfde bron gebaseerd;
- de "indexering -/- 1%" in de AB2000 is voor eeuwigdurende erfpacht niet geschikt, omdat dan tot in het oneindige ieder jaar een reële vermindering met 1% krijgt, waardoor de

canon (op de zeer lange termijn) niet meer de reële gebruikswaarde van het perceel weergeeft.

Vertragingsrente
In het betalingsartikel over boeterente wordt voorgesteld op te nemen dat als de erfpachter niet of niet tijdig betaalt, hij vanaf de vervaldag een vertragingsrente verschuldigd. Deze vertragingsrente bedraagt 6% per jaar over het openstaande bedrag. Als het tarief van de wettelijke rente hoger is dan 6%, is de vertragingsrente gelijk aan dit hogere tarief. Dit is een verandering ten opzichte van de AB 2000. Gebleken is, dat de huidige wettelijke rente (ca. 3%), voor sommige erfpachters niet stimuleert om op tijd te betalen, omdat canon-wanbetaling voor hen een goedkopere "leenmogelijkheid" is dan externe financiering van kastekorten. Dit omdat de huidige vertragingsrente vaak lager is dan de externe financieringsrente voor erfpachters. Een minimum van 6% voorkomt het onbedoeld oplopen van het gemeentelijke debiteurensaldo om deze oneigenlijke reden.

Ad 4. Gevraagde beslissingen omtrent financiële artikelen:

In te stemmen met:

d. in de tekst van de AB2016 de hoogte van de beide canonpercentages (index en vast) niet exact te definiëren, maar wel de methode te omschrijven aan de hand van de door de GWC geadviseerde methode;

e. de inflatie voor de indexcanon te bepalen aan de hand van het consumentenprijsindexcijfer (CPI) met betrekking tot de reeks *Alle huishoudens;*

f. inzake de (door de GWC geadviseerde) twee canonvarianten (geïndexeerde en vaste), op te nemen dat de eerste erfpachter éénmalig de mogelijkheid heeft om te kiezen voor een indexcanon of een vaste canon. Tijdens de inspraak zal de gemeente bezien of er vanuit de markt behoefte is aan twee canonvarianten;

g. als vertragingsrente voor verschuldigde openstaande bedragen 6% per jaar te hanteren en als het tarief van de wettelijke rente hoger is dan 6%, een vertragingsrente gelijk aan dit hogere tarief te hanteren;

h. de methode van de bepaling van het canonpercentage in de AB2016 globaal vast te leggen (zowel voor nieuwe gronduitgifte als voor tussentijdse wijzigingen);

i. de maandelijkse canonbetaling voor de AB2016 verder te onderzoeken, maar dit niet in de AB2016 vast te leggen (maar in de individuele erfpachtakte).

Hoofdstuk beheer

In dit hoofdstuk van de AB 2016 zijn een aantal verplichtingen en verbodsbepalingen voor de erfpachter opgenomen. In een aantal gevallen kan de erfpachter schriftelijk vrijstelling of toestemming van de gemeente vragen om af te wijken van de verplichtingen, verboden en termijnen die in de AB 2016 zijn opgenomen. De gemeente kan vervolgens voorwaarden aan deze vrijstelling of toestemming verbinden. Onder deze voorwaarden valt ook herziening van de canon.

Hieronder zullen de artikelen besproken worden met de grootste veranderingen ten opzichte van de laatste vastgestelde Algemene Bepalingen (de AB 2000).

Bebouwingswijziging

Zoals besloten tijdens het Bestuurlijk team van 21 mei 2015 is de globale formule voor het berekenen van de canon bij bestemmings- en bebouwingswijzigingen opgenomen in de AB 2016. Tevens is besloten in het Bestuurlijk Team van 21 mei 2015 om in de AB 2016 een artikel op te nemen dat indien er sprake is van een erfpachtrecht waarbij de bestemming 'wonen' in de erfpachtakte staat en de woning vier jaar in gebruik is, er geen canonverhoging in rekening wordt gebracht. Deze vrijstelling geldt alleen als er geen sprake is van een wijziging van het in de erfpachtakte aantal vastgelegde woningen.

Herziening van de canon bij het verlenen van vrijstelling of toestemming

Net als in de AB 2000 is in de AB 2016 opgenomen in welke gevallen de canon kan worden herzien. In de AB 2000 is echter niet duidelijk opgenomen hoe de canon in andere gevallen dan bestemmingswijziging, bebouwingswijziging en splitsing wordt herzien. In de AB 2016 is het voornemen dit wel duidelijk te beschrijven.

Als de erfpachter een vrijstelling of toestemming aanvraagt met het oog op een wijziging van de bestemming of gebruik, bebouwing of bij splitsing wordt de zogenoemde ABCD-formule gehanteerd (zowel in de AB 2000 als in de AB 2016):
A + (B - C) x D, waarin voorstelt:

- A de canon die geldt op het moment van de herziening
- B de erfpachtgrondwaarde die op het moment van de herziening geldt voor de gewijzigde bebouwing en/of bestemming
- C de erfpachtgrondwaarde die op het moment van de herziening geldt voor de toegestane bebouwing en/of bestemming
- D het canonpercentage dat op het moment van de herziening geldt

Voorstel om de werking en toepassing van het artikel over canonaanpassing uit te breiden naar die artikelen in de AB2016 (en voordien AB2000), die de mogelijkheid bieden voor afwijking op basis van gemeentelijke vrijstelling of toestemming.

Dit betreft de volgende vrijstellingen of toestemmingen:

- toestemming splitsen erfpachtrechten en

- vrijstelling termijn realisatie en ingebruikneming bebouwing
- toestemming voor overdracht erfpachtrecht voor ingebruikneming,
- vrijstelling instandhouding van de opstallen,
- toestemming vestiging ondererfpacht

De AB2016 stellen de bijbehorende geboden/verboden om ongewenste ontwikkelingen tegen te kunnen gaan. Anders echter dan bij een wijziging van de bebouwing, de bestemming of het gebruik is het niet zonder meer mogelijk aan de (toestemming/vrijstelling tot) wijziging een grondwaardeverhoging te verbinden die slechts ziet op de verandering. Met name als de gevraagde toestemming/vrijstelling een verruiming van de mogelijkheid tot speculatie in zich draagt en de gemeente binnen haar beleidskaders geen mogelijkheid heeft toestemming/vrijstelling te weigeren, kan het wenselijk zijn toch een canongevolg aan toestemming/vrijstelling een canonverhoging als voorwaarde te verbinden.

In het concept AB 2016 is er voor gekozen de mogelijkheid op te nemen de geldende grondwaarde/canon/afkoopsom integraal te herzien als ware sprake van een canonherziening einde tijdvak. Uitzondering daarop vormt de splitsing in appartementsrechten/erfpachten zonder wijziging van de bebouwing, Die is alsnog onder de werking van de ABCD-formule opgenomen door de (beperkter) canonverhoging te verbinden aan de hogere marktwaarde/grondwaarde wegens de verbeterde verhandelbaarheid.

Alternatief voor een integrale canonherziening zou gevonden kunnen worden in een nader uit te werken stelsel van vergoedingen, waarvan de hoogte bijvoorbeeld gekoppeld zou kunnen worden aan de maximale boete, die opgelegd kan worden bij overtreding van het betreffende beding.

Ondererfpacht
Zoals besloten tijdens het Bestuurlijk Team van 23 juni 2015 is er in de AB 2016 een artikel over ondererfpacht opgenomen. Hierin staat dat het de erfpachter niet is toegestaan het erfpachtrecht in ondererfpacht uit te geven. Een uitzondering hierop zijn door de gemeente te bepalen gevallen (zoals bijvoorbeeld Koopgarant en zonnepanelen), die worden uitgewerkt in het beleidsstuk over ondererfpacht.

Geschillencommissie
Tijdens het BT van 24 april 2015 is het BT akkoord gegaan met het instellen van een geschillencommissie. Daarbij is de opmerking gemaakt:
'mocht het advies van de GWC daar aanleiding toe geven, het BT haar beslissing zal heroverwegen.'

In de AB 2016 is dit zo opgenomen dat indien de erfpachter van mening is dat de door de gemeente vastgestelde methode waarmee de canon wordt bepaald niet goed is toegepast, de erfpachter dit gemotiveerd kan aangeven bij een commissie die de gemeente instelt.

Ad 4.Gevraagde beslissingen omtrent beheer artikelen:

In te stemmen met:

j. Herziening van de canon op basis van actuele grondprijzen bij het verlenen van vrijstelling of toestemming bij:
- vrijstelling termijn realisatie en ingebruikneming bebouwing
- toestemming voor overdracht erfpachtrecht voor ingebruikneming
- vrijstelling instandhouding van de opstallen
- toestemming vestiging ondererfpacht;

k. Herbevestigingen van het instellen van een geschillencommissie. De erfpachter die van mening is dat de door de gemeente vastgestelde methode waarmee de canon wordt bepaald niet goed is toegepast kan zich tot de geschillencommissie wenden.

Hoofdstuk beëindiging

De principe beslissingen over de beëindigingsartikelen zijn genomen in het Bestuurlijk Team van 18 februari 2015. Daar heeft het BT ingestemd met het laten vervallen van de volgende vormen van beëindiging in de AB 2016:

- beëindiging van het erfpachtrecht om redenen van algemeen belang
  Het BT heeft aangegeven voorlopig akkoord te zijn, mits ook de vragen 'Kan het verstandig zijn om voor grond buiten de gemeente Amsterdam, in verband met het ontbreken van de publiekrechtelijke route, deze mogelijkheid wel op te nemen in de Algemene Bepalingen?' en 'Worden met het weglaten van deze bepalingen de mogelijkheden tot het tegengaan van speculatie niet beperkt?' verder uitgewerkt worden.
- beëindiging van het erfpachtrecht door de erfpachter bij de canonherziening einde tijdvak;
- vrijwillig overeengekomen afstand/beëindiging.

Het BT heeft op 18 februari 2015 ingestemd met het in stand houden van de volgende vormen van beëindiging in de AB 2016;

- beëindiging van het erfpachtrecht wegens tekortkoming van de erfpachter;
- beëindiging van het erfpachtrecht wegens wanbetaling canon;

Deze artikelen zijn grotendeels in stand gebleven. Er is wel voor gekozen deze artikelen samen te voegen waardoor verschillende wijzigingen plaatsvinden.
De meest essentiële zijn dat:

1. de besluitvorming bij de beëindiging wegens tekortkoming van de erfpachter niet meer door de gemeenteraad geschiedt. In de AB2000 doen burgmeester en wethouders een voorstel tot beëindiging aan de gemeenteraad. In de AB 2016 is 'de gemeente' opgenomen.
2. de geldende termijnen in de betreffende artikelen zijn aangepast.
   In de AB2000 vindt de opzegging op z'n vroegst plaats bij:
   a. tekortkoming tussen de 8 maanden en 18 maanden; en
   b. wanprestatie 5 maanden,

na kennisgeving van het voornemen tot beëindiging.
In de AB2016 wordt bij beide een termijn aangehouden van ten minste 8 maanden.
In de wet is bepaald dat indien er wordt opgezegd in deze gevallen, dit dient te geschieden één maand voor het tijdstip waartegen wordt opgezegd.

De reden voor de samenvoeging is om meer uniformiteit te bewerkstelligen. De besluitvorming voor de beëindiging zal, zoals dit nu is verwoord in de AB2016, geschieden door de gemeente. In beginsel zal dit dan een beslissing zijn van burgemeester en wethouders. Het Projectteam VES ziet geen aanleiding om de besluitvorming tot beëindiging bij tekortkoming door de gemeenteraad te laten nemen, mocht hier wel behoefte aan zijn kan dit altijd nog in beleid worden vastgelegd.

Een toevoeging, die tevens een verzwaring is voor de erfpachter is het laatste lid van het artikel "Gevolgen van de beëindiging wegens tekortkoming en wanbetaling".

'Indien de deskundigen van oordeel zijn dat het erfpachtrecht een negatieve waarde heeft, dient de erfpachter aan de gemeente deze negatieve waarde te vergoeden inclusief al hetgeen aan de gemeente met betrekking tot de erfpacht nog verschuldigd is en de overige kosten verband houdende met de openbare verkoop.'

Daarnaast heeft het BT ingestemd met het opnemen van een algemeen artikel met de strekking dat de erfpachter zijn erfpachtrecht niet kan opzeggen. In de wet is namelijk opgenomen dat de erfpachter zijn erfpachtrecht kan opzeggen, tenzij in de akte van vestiging anders is bepaald. Dit is opgenomen in artikel 'Geen beëindiging door erfpachter.'

Ad 4. Gevraagde beslissing omtrent artikelen over beëindiging:

In te stemmen met:

l. het laten terugkomen van beëindiging wegens algemeen belang in de AB 2016
Bij de verdere uitwerking is Projectteam VES tot de conclusie gekomen dat - ook al wordt nu niet vaak van deze regeling gebruik gemaakt - het niet verstandig is de beëindiging om redenen van algemeen belang uit de Algemene Bepalingen te schrappen. Bijvoorbeeld wanneer de gemeente een recht van erfpacht wenst te beëindigen dat buiten de gemeentegrenzen ligt kan de beëindiging om redenen van algemeen belang uitkomst kan bieden. Vandaar dat het BT nu wordt gevraagd toch de artikelen rondom beëindiging om redenen van algemeen belang op te nemen in de AB 2016;

m. de samenvoeging van de artikelen met betrekking tot beëindiging wegens tekortkoming en wanbetaling en de gevolgen van deze samenvoeging (in de AB 2016 is opgenomen dat de gemeente i.p.v. de gemeenteraad het besluit tot beëindiging neemt. De termijn die de gemeente moet hanteren voor opzegging is aangepast naar 8 maanden).

Hoofdstuk slotbepalingen

In deze paragraaf staan de slotartikelen. Slotbepalingen zijn bepalingen die niet de kern van de overeenkomst raken, maar bepaalde algemene zaken regelen. De meeste artikelen uit de AB 2000, de laatst vastgestelde Algemene Bepalingen zijn overgenomen. Deze artikelen zijn wel tekstueel aangepast. De geschillenbeslechting door deskundigen is aangepast naar aanleiding van de instemming met de gevraagde beslissingen zoals voorgelegd aan het Bestuurlijk team van 18 februari 2015. Dit houdt in dat de deskundigen voortaan worden aangewezen door de Rechtbank. Ook de kostenverdeling is aangepast.

In de slotbepalingen wordt onder meer geregeld dat sprake is van hoofdelijke verbondenheid wanneer een erfpachtrecht aan meerdere personen toebehoort en tevens na overdracht en toedeling van een erfpachtrecht. Met hoofdelijke verbondenheid wordt bedoeld dat de personen ieder voor het geheel aansprakelijk zijn.
Daarnaast regelen de slotbepalingen dat voor de gemeente duidelijk moet zijn wie zij moet benaderen in het geval er meerdere erfpachters zijn, dat moet worden medegedeeld dat een erfpachtrecht is overgegaan op een ander en dat altijd een adres van de erfpachter bekend moet zijn bij de gemeente.

In de slotbepalingen is ook een artikel opgenomen met betrekking tot ontruiming. Hierin wordt bepaald dat indien na het eindigen van de erfpacht het perceel en de opstallen niet vrijwillig zijn ontruimd, de gemeente de ontruiming zal bewerkstelligen door middel van de grosse van de akte van uitgifte. Tevens is een artikel opgenomen over derdenwerking. Het uitgangspunt is dat bepalingen omtrent de erfpacht derdenwerking hebben, dat wil zeggen dat deze bepalingen automatisch over gaan op de opvolgende erfpachter. In jurisprudentie is echter bepaald dat bepalingen die 'het wezen van de erfpacht' niet raken geen derdenwerking hebben. Voor die gevallen is bepaald dat deze bepalingen over gaan op de opvolgende erfpachter door middel van een kettingbeding of een kwalitatieve verplichting.
Een voorbeeld van een bepaling die het wezen van de erfpacht niet raakt is dat de erfpachter elk jaar zijn huis in een andere kleur moet schilderen.

De slotbepalingen regelen voorts dat de gemeente bepaalt of en in welke mate de notariële kosten voor rekening van de gemeente komen. De uitwerking wordt vervolgens vastgelegd in aanvullend beleid. Ook regelen de slotbepalingen dat de Algemene Termijnenwet van toepassing is wanneer een termijn eindigt op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag.
Tevens wordt bepaald op welke wijze naar de AB 2016 verwezen moet worden.